

Rättsfallssamlingen

Mål C-3/17

**Sporting Odds Ltd
mot
Nemzeti Adó- és Vámhivatal Központi Irányítása**

(begäran om förhandsavgörande från Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság)

”Begäran om förhandsavgörande – Frihet att tillhandahålla tjänster – Artikel 56 FEUF – Artikel 4.3 FEU – Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna – Inskränkningar – Hasardspel – Nationell lagstiftning – Staten tillhandahåller vissa former av hasardspel – Ensamrätt – System med koncessioner för andra former av spel – Krav på tillstånd – Administrativ sanktionsåtgärd”

Sammanfattning – Domstolens dom (sjätte avdelningen) av den 28 februari 2018

- Frihet att tillhandahålla tjänster – Restriktioner – Hasardspel – Nationell lagstiftning som inför ett statligt monopol för att anordna vissa typer av spel och system med koncessioner och tillstånd för andra typer av spel – Tillåtet – Villkor – Den nationella domstolens bedömning*
(Artikel 56 FEUF)
- Frihet att tillhandahålla tjänster – Restriktioner – Hasardspel – Nationell lagstiftning enligt vilken tillstånd för att anordna hasardspel på internet uteslutande beviljas hasardspelsaktörer som med stöd av en koncession driver kasino inom landet – Otillåtet – Åsidosättande av proportionalitetsprincipen*
(Artikel 56 FEUF)
- Frihet att tillhandahålla tjänster – Restriktioner – Hasardspel – Nationell lagstiftning genom vilken det inrättas ett system med koncessioner och tillstånd för anordnande av hasardspel på internet – Det är praktiskt omöjligt att erhålla sådan koncession eller tillstånd för aktörer som är etablerade i andra medlemsstater – Otillåtet – Skyldigheten att lämna insyn har inte iakttagits*
(Artikel 56 FEUF)
- Frihet att tillhandahålla tjänster – Restriktioner – Hasardspel – Den nationella domstolen ska pröva huruvida nationella bestämmelser som inskränker möjligheten att utöva en av Europeiska unionens grundläggande friheter är förenliga med unionsrätten – Det behöver inte göras någon prövning ex officio av huruvida bestämmelserna är proportionerliga – Bevisbördan åligger parterna – Tillåtet*

(Artikel 4.3 FEU; artikel 56 FEUF; Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, artiklarna 47 och 48)

5. *Frihet att tillhandahålla tjänster – Restriktioner – Hasardspel – Nationella bestämmelser som inskränker möjligheten att utöva en av Europeiska unionens grundläggande friheter – Motivering – Bevisbördan åligger medlemsstaten – Den nationella domstolen måste dra de nödvändiga konsekvenserna av en sådan brist*

(Artikel 56 FEUF; Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, artiklarna 47 och 48)

6. *Frihet att tillhandahålla tjänster – Restriktioner – Hasardspel – Nationella bestämmelser som inskränker möjligheten att utöva en av Europeiska unionens grundläggande friheter – Motivering – Bevisbördan åligger medlemsstaten – Skyldighet att göra en konsekvensbedömning av den inskränkande lagstiftningen – Föreligger inte – Den nationella domstolen ska göra en helhetsbedömning*

(Artikel 56 FEUF)

7. *Frihet att tillhandahålla tjänster – Restriktioner – Hasardspel – Nationell lagstiftning genom vilken det inrättas ett system med koncessioner och tillstånd för anordnande av hasardspel på internet – Strider mot artikel 56 FEUF – Påföljder för dem som bryter häremot – Otillåtet*

(Artikel 56 FEUF)

1. Artikel 56 FEUF ska tolkas så, att den i princip inte utgör hinder för ett dualistiskt system för organisation av hasardspelsmarknaden enligt vilket vissa typer av spel omfattas av ett system med statligt monopol medan andra speltyper omfattas av ett system med koncessioner och tillstånd för att anordna hasardspel. Detta gäller under förutsättning att den hänskjutande domstolen fastställer att regleringen som medför inskränkningar av friheten att tillhandahålla tjänster verkligen eftersträvar – på ett sammanhängande och systematiskt sätt – de syften som den berörda medlemsstaten har åberopat.

(se punkt 33 samt punkt 1 i domslutet)

2. Artikel 56 FEUF ska tolkas så, att den utgör hinder för en nationell bestämmelse, såsom den som är aktuell i det nationella målet, enligt vilken tillstånd för att anordna hasardspel på internet uteslutande beviljas hasardspelsaktörer som med stöd av en koncession driver kasino inom landet, eftersom bestämmelsen inte utgör ett nödvändigt villkor för att uppnå de eftersträlvade målen och det finns mindre restriktiva åtgärder som gör det möjligt att uppnå dessa mål.

Avsaknaden av direktkontakt mellan konsumenten och operatören gör förvisso att hasardspel som är åtkomliga via internet medför andra typer av och större risker jämfört med vad som var fallet på de traditionella marknaderna för sådana spel vad gäller bedrägerier som operatörerna eventuellt kan göra sig skyldiga till gentemot konsumenterna (dom av den 8 september 2009, Liga Portuguesa de Futebol Profissional och Bwin International, C-42/07, EU:C:2009:519, punkt 70). Den aktuella bestämmelsen ska inte desto mindre uppfylla de villkor som följer av domstolens praxis såvitt gäller dess proportionalitet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 6 mars 2007, Placanica m.fl., C-338/04, C-359/04 et C-360/04, EU:C:2007:133, punkt 48).

(se punkterna 41 och 44 samt punkt 2 i domslutet)

3. Artikel 56 FEUF ska tolkas så, att den utgör hinder för en nationell lagstiftning, som den som är aktuell i det nationella målet, genom vilken det inrättas ett system med koncessioner och tillstånd för anordnande av hasardspel på internet, när lagstiftningen innehåller bestämmelser som är diskriminerande i förhållande till aktörer som är etablerade i andra medlemsstater eller när

lagstiftningen innehåller icke-diskriminerande bestämmelser som dock tillämpas på ett sätt som inte är öppet eller genomförs på ett sätt som gör det omöjligt eller svårare att lämna anbud för vissa anbudsgivare som är etablerade i andra medlemsstater.

(se punkt 49 samt punkt 3 i domslutet)

4. Artikel 56 FEUF och artikel 4.3 FEU, jämförda med artiklarna 47 och 48 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande friheterna, ska tolkas så, att de inte utgör hinder mot en nationell bestämmelse såsom den som är aktuell i det nationella målet enligt vilken det inte behöver göras någon prövning ex officio av huruvida bestämmelser som inskränker friheten att tillhandahålla tjänster i den mening som avses i artikel 56 FEUF är proportionerliga och som lägger bevisbördan på parterna i förfarandet.

(se punkt 57 samt punkt 4 i domslutet)

5. Artikel 56 FEUF, jämförd med artiklarna 47 och 48 i stadgan om de grundläggande friheterna, ska tolkas så, att det ankommer på en medlemsstat som genomfört en inskränkande lagstiftning att anföra bevisning för att det föreligger syften som kan berättiga en inskränkning av en grundläggande frihet som skyddas av EUF-fördraget och att denna inskränkning är proportionerlig. I annat fall måste den nationella domstolen dra de nödvändiga konsekvenserna av en sådan brist.

(se punkt 60 samt punkt 5 i domslutet)

6. Artikel 56 FEUF ska tolkas så, att en medlemsstat inte kan anses ha underlåtit att uppfylla sin skyldighet att motivera en inskränkande bestämmelse om denna medlemsstat varken vid tidpunkten då bestämmelsen infördes i nationell lagstiftning eller vid tidpunkten då den nationella domstolen prövade bestämmelsen har lämnat en konsekvensbedömning av denna bestämmelse.

Den nationella domstolen måste alltså göra en helhetsbedömning av omständigheterna kring antagandet och tillämpningen av en inskränkande lagstiftning (dom av den 30 april 2014, Pflieger m.fl., C-390/12, EU:C:2014:281, punkt 52) och inte enbart konstatera att någon tidigare utredning av en lagstiftnings verkningar inte har genomförts.

(se punkterna 64 och 65 samt punkt 6 i domslutet)

7. Artikel 56 FEUF ska tolkas så, att den utgör hinder för en påföljd, som den som är aktuell i det nationella målet, som påförts med anledning av åsidosättande av den nationella lagstiftningen genom vilken det inrättas ett system med koncessioner och tillstånd för anordnande av hasardspel, för det fall att den nationella lagstiftningen strider mot denna artikel.

(se punkt 68 samt punkt 7 i domslutet)